

Vergaderjaar 2024–2025

36 180

Doen waar Nederland goed in is – Strategie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Nr. 135

BRIEF VAN DE MINISTERS VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSHULP EN VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 april 2025

Tijdens het commissiedebat over de Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie 2023–2030: «Samen zorgen voor gezondheid wereldwijd» (MGS) op 4 april jl., is toegezegd om uw Kamer schriftelijk te informeren over de voortgang van de implementatie van de MGS.¹ Deze strategie is in 2022 vastgesteld door het vorige kabinet. Met deze brief komen wij tegemoet aan deze toezegging. De brief bouwt voort op de voortgangsrapportage van 18 maart 2024² en geeft een beknopt overzicht van stappen die zijn gezet op de drie prioriteiten uit de MGS, te weten:

- 1) Het versterken van de mondiale gezondheidsarchitectuur en nationale gezondheidssystemen
- 2) Het verbeteren van internationale pandemische paraatheid en minimaliseren van grensoverschrijdende gezondheidsdreigingen
- 3) Het adresseren van de impact van klimaatverandering op volksgezondheid en vice versa

Het doel van de MGS is om bij te dragen aan het verbeteren van de volksgezondheid wereldwijd, en daarmee ook in Nederland.

Prioriteit 1: Het versterken van de mondiale gezondheidsarchitectuur en nationale gezondheidssystemen

Met internationale partners

Nederland zet zich in voor een goed gecoördineerde, wereldwijde aanpak van gezondheidsuitdagingen. Mede dankzij de Nederlandse inspanningen

¹ TZ202404-032

² Kamerbrief over voortgangsrapportage van de Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie 2023–2030: «Samen zorgen voor gezondheid wereldwijd», 18 maart 2024, Kamerstuk 36 180, nr. 96

speelt de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) een adviserende rol bij de programmering van het *Pandemic Fund* en coördineert ze de projecten op landenniveau. Daarnaast ondersteunde de WHO de getroffen landen bij de coördinatie van hulpverlening in de strijd tegen het Mpxv-virus. Nederland draagt verder bij aan de versterking van nationale gezondheidssystemen door, onder andere via het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de daaraan verbonden WHO *Collaborating Centres*, Nederlandse kennis en expertise beschikbaar te stellen.

Met behulp van Nederlandse middelen zet de *Global Financing Facility for Women, Children and Adolescents* (GFF) van de Wereldbank nationale overheden aan het stuur van een zorgstelsel met voldoende en goed opgeleid zorgpersoneel. Dit is belangrijk voor het voorkomen en bestrijden van infectieziektes. In 16 GFF partner landen is de moedersterfte gedaald.

In focuslanden

Vorig jaar startte een programma in Niger waarbij internationale en lokale partners met steun van Nederland werken aan het verbeteren van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) van jongeren. Dit programma vergroot de keuzevrijheid van meisjes en voorkomt onbedoelde zwangerschappen, waardoor meisjes op school kunnen blijven.

Ook worden met Nederlandse expertise mensen die hoger risico lopen op een hiv-infectie getraind in Mozambique om de kwaliteit van gezondheidsdiensten te beoordelen. Hiermee kan de overheid in beeld brengen welke extra inzet er nodig is om hiv/aids zorg te verbeteren en de ziekte effectiever te bestrijden.

Nederland werkt sinds begin vorig jaar met het Ministerie van Volksgezondheid van Benin aan de uitvoering van een nieuwe wet waarmee veilige abortus toegankelijker wordt. Dit doen we door het versterken van de capaciteit van gezondheidsklinieken en door te investeren in de kennis over de nieuwe wetgeving. Nederland en Benin waren vorig jaar tevens co-host van een grote jongerendialoog over internationale SRGR-afspraken.

Publiek-private samenwerking

Nederland zet zich in voor publiek-private samenwerking om toegang tot gezondheidszorg te vergroten. Tijdens een handelsmissie gericht op de *Life Sciences and Health* (LSH) sector in Nigeria vorig jaar, hebben Nederlandse bedrijven afgesproken om bij te dragen aan toegang tot goede gezondheidszorg voor de hele bevolking. Zo werd een overeenkomst gesloten tussen de Nigeriaanse *National Blood Service Commission* en het Nederlandse bedrijf HemoClear BV om meer bloedtransfusies mogelijk te maken.

Gezondheid in humanitaire crises

Ook in humanitaire crises bleef Nederland zich inzetten voor toegang tot gezondheidszorg en SRGR. Zo droeg Nederland bij aan de WHO om de medische noodhulprespons in Oekraïne en Gaza te coördineren. De WHO richt zich hierbij onder meer op het leveren van levensreddende medische voorraden en medicijnen en toegang tot traumadiensten en medische noodhulp. Met UNAIDS werkt Nederland samen om de verspreiding van hiv/aids tegen te gaan in Oekraïne. Vanwege de grote migratiestromen in Oekraïne neemt het aantal nieuwe hiv-infecties daar toe.

Prioriteit 2: Het verbeteren van internationale pandemische paraatheid en minimaliseren van grensoverschrijdende gezondheidsdreigingen

Pandemische paraatheid

De afgelopen maanden heeft de Mpox-uitbraak het belang laten zien van investeringen op het gebied van infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid. Het kabinet dan ook EUR 3 miljoen en ruim 13.000 vaccins beschikbaar voor het WHO *esponse* plan om de Mpox-epidemie in te dammen. Recentelijk zijn daar nog eens 35.000 extra vaccins aan toegevoegd.

Daarnaast droeg Nederland financieel bij aan het *Pandemic Fund*, in beheer van de Wereldbank, en aan de *Coalition for Epidemic Preparedness Innovation* (CEPI), dat zich richt op de ontwikkeling van nieuwe vaccins. Nederlandse bedrijven en onderzoeksinstellingen worden hiertoe door CEPI financieel ondersteund.

Wereldwijde toegang tot medicijnen en gezondheidsproducten

Door de lokale en regionale productie van gezondheidsproducten te verbeteren, wordt het risico op tekorten verkleind en kunnen uitbraken van ziekten tijdig worden ingedamd. Via het *Global Health Partnerships Programma* (GHPP) ondersteunt Nederland de productie van medicijnen en vaccins in bijvoorbeeld Indonesië. Deze strategische samenwerking beoogt ook een positief effect op de Nederlandse toeleveringsketens voor medicijnen.

Een *Memorandum of Intent* is ondertekend met Indiase partners om de beschikbaarheid van medische producten via toeleveringsketens te waarborgen. De overeenkomst bevordert samenwerking in de farmaceutische sector. Nederland draagt EUR 10 miljoen bij aan het Team Europe Initiatief om productie van o.a. vaccins in Afrika en betrokkenheid van de private sector daarbij te stimuleren.

Ook is Nederland, zoals toegezegd aan uw Kamer³, in contact met de WHO over de voortgang van hun *technology transfer hub*. Inmiddels is besloten om deze in Zuid-Afrika te vestigen. Ongeveer twintig organisaties hebben zich aangemeld om technologie uit deze hub te ontvangen, waarvan er in totaal vijftien zijn gehonoreerd. Landen die zijn afgevalen hebben al meer geavanceerde technologie ter beschikking of waren te laat met hun aanmelding.

Grensoverschrijdende gezondheidsdreigingen

Tijdens de algemene vergadering van de VN in september 2024 is antimicrobiële resistentie (AMR) erkend als een dreiging die gecoördineerde, wereldwijde actie vereist. Nederland riep op tot meer ambitie, betere controlemechanismen en een open dialoog om de internationale AMR-respons verder te ondersteunen. Hiertoe draagt Nederland bij aan het *Antimicrobial Resistance Multi-Partner Trust Fund*. Dit fonds ondersteunt nationale programma's in lage inkomenslanden om hun inspanningen op het gebied van antibioticaresistentie te versterken (preventie, monitoring en respons).

³ Toezegging gedaan tijdens het commissiedebat Wereldwijde aanpak COVID-19, 9 december 2021.

Ook binnen het GHPP werkt Nederland in Colombia en Zuid-Afrika aan grensoverschrijdende dreigingen. In Colombia wordt het surveillance-systeem versterkt om AMR sneller op te sporen. Dit is ook belangrijk voor Caribisch Nederland, dat voor complexe zorggevallen afhankelijk is van het Colombiaanse zorgsysteem. In Zuid-Afrika richt Nederland zich op het opsporen van ziekten in water, zodat gezondheidsrisico's eerder geïdentificeerd kunnen worden.

Via de Product Development Partnerschappen (PDPs) investeert Nederland in publieke-private samenwerking die bijdraagt aan innovatieve oplossingen en de ontwikkeling van vaccins, medicijnen en diagnostica. Het WHO-*Global Antibiotic Research & Development Partnership* (GARDP) richt zich bijvoorbeeld op het ontwikkelen van en toegang verschaffen tot antibiotica gericht op bacteriële infecties die de WHO als hoogste prioriteiten heeft aangemerkt.

Prioriteit 3: Het adresseren van de impact van klimaatverandering op volksgezondheid en vice versa

Multilaterale inzet

De gezondheidssector veroorzaakt wereldwijd zo'n 5% van de uitstoot van broeikasgassen.⁴ Tegelijkertijd heeft klimaatverandering een negatieve impact op de volksgezondheid. Het vorige kabinet zette zich in om de impact van klimaatverandering op de volksgezondheid internationaal hoger op de agenda te krijgen.⁵ Zo initieerde Nederland een nieuwe WHO-resolutie over klimaat en gezondheid in mei 2024. Ook tijdens de VN Klimaatop COP29 in Bakoe benadrukte het kabinet het belang van gezondheid in klimaatprocessen. Nederland speelde een rol in de oprichting van de *Group of Friends of Climate and Health*. Daarnaast steunt Nederland kennisuitwisseling via de WHO *Alliance for Transformative Action on Climate and Health* (ATACH).

Bilaterale inzet

Het vorige kabinet heeft ook de bilaterale samenwerking op klimaat en gezondheid uitgebreid. Binnen het GHPP werkt Nederland met China aan «*green hospital development*». Met Kenia wordt samengewerkt aan klimaatbestendige gezondheidssystemen. Hierbij wordt Nederlandse expertise en ervaring met betrekking tot klimaatverandering en gezondheid gedeeld en verder ontwikkeld.

Gezonde leefomgeving

Nederland spant zich in voor de uitwerking van de resultaten uit de VN 2023 Waterconferentie, waarvan Nederland medegastheer was. Zo is recent de *UN System-Wide Strategy on Water and Sanitation* aangenomen, gericht op het verzekeren van toegang tot en toekomstbestendig beheer van water en sanitaire voorzieningen voor iedereen. Dit is van belang voor goede gezondheid.

Ook nam Nederland vorig jaar deel aan de *G20 Development Working Group on Water, Sanitation and Hygiene*. Onder het G20 voorzitterschap van Brazilië werd daarnaast de *Global Alliance Against Hunger and Poverty* opgericht om de internationale inzet op voedselzekerheid verder te brengen. Nederland steunt deze alliantie. In mei 2024 nam Nederland

⁴ Het effect van de zorgsector op het milieu (rivm.nl)

⁵ Zie ook Aanbieding-Voortgangsbrief-Internationale-Klimaatstrategie-aan-ACKE-, Kamerstuk 31 793, nr. 268

bij het Internationaal Energie Agentschap actief deel aan de *Clean Cooking Summit for Africa*, een internationale bijeenkomst op hoog niveau over schoon koken, waarbij het belang hiervan voor de mondiale gezondheid werd onderstreept.

Tot slot

Met onze inzet op mondiale gezondheid dragen we bij aan een gezondere en stabielere wereld en versterken we onze eigen positie. Dit doen we door goede interdepartementale en intersectorale coördinatie en samenwerking, in het bijzonder tussen het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en samen met het Nederlandse bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties, waaronder binnen de Nederlandse *Global Health Hub*.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp,
R.J. Klever

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M-F. Agema